Opgave 2 Wat te doen met de poen?

Uit een krant:

> De Nederlandse overheid heeft in 2018 een positief overheidssaldo. Door de hoogconjunctuur zijn de overheidsinkomsten in 2018 met 15% gestegen ten opzichte van 2017 naar € 337 miljard. De overheidsuitgaven zijn in 2018 gestegen met 6,2% ten opzichte van 2017 naar € 326 miljard.

2p **9** Bereken voor 2017 en voor 2018 de verandering van de Nederlandse staatsschuld in miljarden euro's.

Automatische stabilisatoren hebben invloed op het overheidssaldo.

2p **10** Noem twee automatische stabilisatoren.

Het bruto binnenlands product van Nederland in 2020 is € 772,7 miljard. De staatsschuldquote is op dat moment 52,4%. De Nederlandse overheid zou meer kunnen besteden als zij besluit de staatsschuld te laten oplopen naar de EMU-norm van 60%.

2p **11** Bereken hoeveel miljarden euro's de Nederlandse overheid meer zou kunnen besteden in 2020.

Onder economen heerst verdeeldheid over wat de overheid het beste met het overheidsoverschot kan doen: de staatsschuld verlagen of de overheidsbestedingen laten toenemen.

Econoom A is een voorstander van het verlagen van de staatsschuld en stelt:

I. Als de overheid in economisch goede tijden de staatsschuld verlaagt, ontstaat er ruimte om in economisch slechte tijden de overheidsuitgaven te verhogen.

II. Een verlaging van de staatsschuld kan via de vermogensmarkt tot een hogere consumptie leiden.

2p **12** Leg uit dat econoom A volgens stelling I een voorstander is van een anticyclisch begrotingsbeleid.

2p **13** Leg stelling II uit.

Econoom B is tegenstander van het verlagen van de staatsschuld. De econoom stelt:

a De rente op een staatslening is nu −0,4%, terwijl de inflatie 2,8% is. Niet aflossen dus!

b In de toekomst zal de beroepsbevolking krimpen, waardoor er te weinig personeel zal zijn op de arbeidsmarkt. Door niet af te lossen houdt de overheid geld over voor het financieren van innovatie projecten.

2p **14** Leg stelling a uit. Maak hierbij gebruik van het begrip reële rente.

2p **15** Leg met behulp van stelling b uit dat een groter personeelstekort in de toekomst kan worden voorkomen.